

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	13
Rozdział 1. PRZESTĘPSTWA ROZBÓJNICZE – ASPEKTY HISTORYCZNE, PRAWNE I KRYMINOLOGICZNE . . .	16
1.1. Rozbój – rys historyczny	16
1.2. Kwalifikacja prawna i wybrane statystyki	35
1.3. Rozbój w świetle badań kryminologicznych	39
1.3.1. Dane polskie	39
1.3.2. Specyfika przestępstw rozbójniczych – przegląd literatury przedmiotu	48
1.4. Ofiary przestępstw rozbójniczych	67
1.5. Rozbój w świetle wybranych teorii zachowań dewiacyjnych i przestępczości	76
1.5.1. Teorie podkultur	76
1.5.1.1. Teoria Alberta K. Cohena	77
1.5.1.2. Koncepcja Waltera B. Millera	79
1.5.1.3. Poglądy Richarda A. Clowarda i Lloyda E. Ohlina	81
1.5.2. Teorie przestępczości	83
1.5.2.1. Teoria wpływu przymuszającego	83
1.5.2.2. Teoria aktywności rutynowych i badania w ramach tzw. kryminologii środowiskowej	84
1.5.2.3. Teoria dezorganizacji społecznej	96
1.5.2.4. Teoria kontroli (więzi) Trávisa Hirschiego	99

1.5.2.5. Teoria samokontroli	103
1.5.2.6. Teorie drogi życiowej i pojęcie kariery przestępczej	105
1.5.2.7. Teoria zróżnicowanych powiązań oraz koncepcja zróżnicowanych powiązań – wzmocnień	116
1.5.2.8. Koncepcja „dryfu ku przestępczości” i techniki neutralizacji	119
1.5.2.9. Teoria kontroli powstrzymującej (<i>containment theory</i>) Waltera Recklessa	125
1.5.2.10. Przestępczość jako styl życia – koncepcja Glenna D. Waltersa	126
1.5.2.11. Koncepcja „uwiedzenia przez przestępczość”	128
1.5.2.12. Koncepcja anomii (napięcia) Roberta K. Mertona	131
1.5.2.13. Koncepcja poczucia alienacji Melvina Seemana	132
Rozdział 2. PSYCHOLOGICZNY KONTEKST PRZESTĘPSTW ROZBÓJNICZYCH	135
2.1. Wybrane poglądy na temat etiologii agresji	135
2.2. Agresja wroga vs instrumentalna: czas wyciągnąć wtyczkę?	139
2.3. Rola alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych	145
2.4. Podejmowanie ryzykownych decyzji	147
2.5. Autoteliczny aspekt przestępczości	152
2.6. Racjonalność sprawcy przestępstwa	155
2.6.1. Pojęcie racjonalności	155
2.6.2. Uczucia i racjonalność przestępcy w perspektywie ewolucyjnej	158
2.6.3. Od ograniczonej racjonalności po irracjonalność	162
2.6.4. Racjonalność sprawców rozboju a zaburzenia osobowości i ich podłoże neurobiologiczne	165
2.6.5. Teoria racjonalnego wyboru	188

2.6.6. Koncepcja ograniczonej racjonalności	190
2.6.7. Ograniczona racjonalność sprawców rozboju	193
2.7. Wybrane uwarunkowania przestępczości nieletnich	201
2.7.1. Rozwój struktur i funkcjonowania mózgu adolescentów a predyspozycje do zachowań dewiacyjnych	201
2.7.2. Czynniki ryzyka przestępczości nieletnich	205
Rozdział 3. METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH	213
3.1. Problematyka i podstawa teoretyczna badań własnych	213
3.2. Osoby badane, teren i procedura badań	216
3.3. Metody i techniki badań	222
Rozdział 4. SPRAWCY ROZBOJU – WYNIKI BADAŃ	230
4.1. Prezentacja i analiza wyników	230
4.2. Podsumowanie	247
Rozdział 5. WYNIKI BADAŃ W KONTEKŚCIE TEORII PSYCHOLOGICZNEJ ZMIANY UKIERUNKOWANIA MICHAELA J. APTERA	253
5.1. <i>Reversal theory</i> – podstawowe założenia	253
5.2. Rozbój w świetle teorii psychologicznej zmiany ukierunkowania	260
5.3. W stronę typologii: racjonalność, ograniczona racjonalność i irracjonalność sprawców rozboju	264
Rozdział 6. WSKAZANIA DLA DIAGNOZY, TERAPII ORAZ PROJEKTOWANIA PROGRAMÓW PREWENCJI	276
6.1. Diagnoza i specyfika oddziaływań terapeutycznych	276
6.2. Strategie prewencyjne	288
Literatura cytowana	298
Aneks	345